

Sygn. akt VIA Ca 572/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA – Regina Owczarek – Jędrasik

Sędzia SA – Aldona Wapińska

Sędzia SA – Urszula Wiercińska (spr.)

Protokolant – sekr. sąd. Agnieszka Janik

po rozpoznaniu w dniu 12 października 2012 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. W. (2)

przeciwko Przedsiębiorstwu Państwowemu (...) w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 7 lipca 2010 r.

sygn. akt IV C 1253/09

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI ACa 572/12

UZASADNIENIE

Powódka A. W. (2) wniosła o zasądzenie od Przedsiębiorstwa Państwowego (...) w W. odszkodowania w kwocie 3.000.000 zł z tytułu spadku wartości rynkowej nieruchomości w związku z położeniem nieruchomości w obszarze ograniczonego użytkowania utworzonego dla (...) w W..

Pozwane Przedsiębiorstwo Państwowe (...) w W. wniosło o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 7 lipca 2010 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo oraz postanowił o kosztach procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało oparte o następujące ustalenia faktyczne i rozważania.

Powódka jest właścicielką nieruchomości zabudowanej domem jednorodzinny położonej przy ul. (...) w W. (k.10-16) oraz niezabudowanej przy ul. (...) w W. (k.17-19).

Rozporządzeniem Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r. utworzono obszar ograniczonego użytkowania dla (...). Nieruchomości powódki leżą w granicach utworzonego obszaru. W ocenie strony powodowej, w związku z usytuowaniem nieruchomości, istnieje konieczność wykonania prac celem zapewnienia odpowiedniego klimatu akustycznego, a ponadto nieruchomości straciły na wartości.

Powódka jako podstawę swoich roszczeń wskazała art. 129 ust. 2 w związku z art. 136 ustawy prawo ochrony środowiska w związku z rozporządzeniem Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r. i art. 435 k.c. w związku z art. 322 i 325 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (dalej p.o.ś.).

Zdaniem Sądu Okręgowego powództwo nie zasługuje na uwzględnienie. Powoływane rozporządzenie Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) w W. zostało wydane na podstawie art. 135 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. p.o.ś., który wówczas stanowił, iż obszar ograniczonego użytkowania dla przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko, o którym mowa w art. 51 ust. 1 pkt 1 lub dla zakładów lub innych obiektów, gdzie jest eksploatowana instalacja, która jest kwalifikowana jako takie przedsięwzięcie, tworzy wojewoda w drodze rozporządzenia. Z dniem 15 listopada 2008 r. nastąpiła zmiana treści cytowanego przepisu, zgodnie z którą obszar ograniczonego użytkowania dla przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko lub dla zakładów, lub innych obiektów, gdzie jest eksploatowana instalacja, która jest kwalifikowana jako takie przedsięwzięcie, tworzy sejmik województwa w drodze uchwały. Ustawodawca nie zamieścił przepisów przejściowych, które mogłyby wskazywać na utrzymanie w mocy dotychczas wydanych aktów prawa miejscowego. Zgodnie § 33 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie zasad techniki prawodawczej, jeżeli akt wykonawczy wydany na podstawie uchylanego albo zmienianego przepisu upoważniającego nie jest niezgodny z nową albo znowelizowaną ustawą, można go wyjątkowo zachować czasowo w mocy, nadając przepisowi przejściowemu brzmienie: „Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. ... ustawy (tytuł dotychczasowej ustawy) zachowują moc do czasu wydania nowych przepisów wykonawczych na podstawie art. ... ustawy.” Skoro w ustawie zmieniającej treść art. 135 ust. 2 ustawy p.o.ś. nie zostało zawarte takie uregulowanie rozporządzenie z dnia 7 sierpnia 2007 r. przestało obowiązywać z dniem 15 listopada 2008 r. (por. NSA sygn. II OSK 445/09, sygn. VII SA/WA, sygn. 1083/09). Nie jest zasadny pogląd, iż w niniejszym postępowaniu należy rozważyć art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej, zgodnie z którym akty prawa miejscowego wydane na podstawie przepisów zmienianych niniejszą ustawą zachowują moc do czasu wydania nowych aktów prawa miejscowego przez organy przejmujące zadania i kompetencje. Po pierwsze ustawa odnosi się do przepisów zmienianych tą ustawą a nie innych, po drugie ustawa odnosi się do przepisów prawa miejscowego wydanych wcześniej a przedmiotowe rozporządzenie zostało wydane w 2007 r., po trzecie z dniem 30 czerwca 2008 r. ustawa przestała obowiązywać.

Drugą z podanych przez powódkę podstaw prawnych zgłoszonych roszczeń jest art. 435 k.c., zgodnie z którym prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody (pary, gazu, elektryczności, paliw płynnych) ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności. W ocenie Sądu Okręgowego przepis nie znajduje zastosowania w stosunku do pozwanego. Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego przepis ten dotyczy przedsiębiorstwa, które jako całość wprawiane jest w ruch za pomocą sił przyrody, a nie takiego, które wykorzystuje do realizacji zadań ruch urządzeń wprawianych w ruch za pomocą sił przyrody (por. orzec. SN z dn. 10.10. 2008r., II CSK 232/08, z dn. 4.09.2009 r., III CSK 14/09). Pozwany jest zarządzającym (...), nie jest ani właścicielem, ani posiadaczem samolotów, a zatem nie spełnia kryteriów z art. 435 k.c. Ustawa z dnia 3 lipca 2002 r. prawo lotnicze w art. 173 ust. 1 pkt. 1 stanowi, iż zarządzanie lotniskiem polega na świadczeniu usług na rzecz przewoźników lotniczych i innych użytkowników statków powietrznych. W ramach zarządu pozwany wykorzystuje samochody, pojazdy techniczne, sprzęt biurowy i inne urządzenia, ale to nie one stanowią źródło hałasu, a tym samym źródło

ewentualnego roszczenia odszkodowawczego, o którym mowa w pozwie. W pozwany nie spełnia kryteriów z art. 435 k.c., podobnie jak z art. 206 i art. 207 ustawy prawo lotnicze.

Powyższy wyrok został zaskarżony przez powódkę, która wniosła o uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego. Zaskarżonemu wyrokowi powódka zarzuciła:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 435 k.c. w zw. z art. 322 p.o.ś. przez jego niezastosowanie na skutek przyjęcia, że pozwany nie spełnia kryteriów wskazanych w art. 435 k.c., w związku z czym przepis ten nie znajduje w niniejszej sprawie zastosowania, a w konsekwencji niezastosowanie przepisów art. 448 k.c. w zw. z art. 23 k.c. i w zw. z art. 322 i 325 p.o.ś.
2. nierozpoznanie sprawy, co do istoty, tj. nierozstrzygnięcie o istocie roszczenia będącego przedmiotem powództwa przez pominięcie zgłoszonego przez powódkę żądania zapłaty zadośćuczynienia w związku z naruszeniem jej dóbr osobistych i zaniechanie oceny jego zasadności, a w konsekwencji naruszenie prawa powódki do sądu, wyrażonego w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r.;
3. naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 328 § 2 k.p.c. przez sporządzenie niekompletnego uzasadnienia uniemożliwiającego odczytanie motywów rozstrzygnięcia w zakresie przyjęcia przez Sąd I instancji, że pozwany nie spełnia kryteriów zastosowania art. 435 k.c., a także pominięcie w części opisowej uzasadnienia oraz w rozważaniach prawnych kwestii dotyczących żądanego przez powódkę zadośćuczynienia;
4. naruszenie przepisów prawa procesowego mające istotny wpływ na wynik sprawy, to jest art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 217 § 2 k.p.c. poprzez dokonanie oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w sposób dowolny, nie zaś swobodny, w szczególności uznanie, iż zgłoszone przez powódkę wnioski dowodowe nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia, co skutkowało ich oddaleniem, a w konsekwencji pozbawieniem powódki konstytucyjnego prawa do sądu określonego w art. 45 ust. 2 Konstytucji RP z 1997 r. – i oddaleniem powództwa;
5. naruszenie przepisów prawa procesowego mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 322 k.p.c. polegające na dokonaniu dowolnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego przez brak wszechstronnego rozważenia wszystkich okoliczności sprawy, celem zbadania zasadności roszczenia powódki o zadośćuczynienie;
6. naruszenie przepisów prawa procesowego mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 217 § 2 k.p.c. przez oddalenie wniosku dowodowego powódki z płyt CD zawierających m.in. zdjęcia pęknięć ścian w domu powódki spowodowanych hałasem i wibracjami na skutek bezpodstawnego przyjęcia, iż pełnomocnik nie wyjaśnił celu złożenia płyt, podczas gdy na rozprawie w dniu 7 lipca 2010 r. został złożony wniosek dowodowy.

Na rozprawie apelacyjnej powódka poparła apelację oraz rozszerzyła zarzuty o naruszenie prawa materialnego, tj. art. 129 i 136 ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska, natomiast pozwany wniosł o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powódki zasługuje na uwzględnienie, o ile prowadzi do uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Uzasadnione są zarzuty sformułowane w apelacji dotyczące naruszenia prawa materialnego, tj. art. 129 ust. 2 i art. 136 ust. 3 p.o.ś.

Podstawą rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego było stwierdzenie braku podstawy materialnoprawnej dochodzonych przez powódkę roszczeń - nieobowiązanie rozporządzenia Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r. Właśnie ta kwestia ma zasadnicze znaczenie dla oceny trafności rozstrzygnięcia, w chwili zamknięcia rozprawy przed Sądem I instancji.

Wbrew bowiem pogładowi Sądu Okręgowego, rozporządzenie Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r. w dacie wydania zaskarżonego wyroku nadal obowiązywało. Sąd Apelacyjny w tym składzie podziela pogląd wielokrotnie już wyrażany w orzecznictwie tutejszego Sądu (por. m.in. uzasadnienia wyroków Sądu Apelacyjnego w Warszawie, sygn. akt: VI ACa 1156/10, VI ACa 140/11, VI ACa 295/11), dlatego też nie istnieje potrzeba powielania wyводу w zakresie utrwalonej linii orzeczniczej, tym bardziej, że przedmiotowe rozporządzenie obecnie zostało zastąpione uchwałą sejmiku wojewódzkiego i to właśnie ta uchwała będzie istotna z punktu widzenia rozstrzygnięcia o roszczeniach powódki przy ponownym rozpoznaniu sprawy przez Sąd I instancji.

Należy wskazać, że sąd nie jest związany podaną w pozwie kwalifikacją prawną dochodzonego roszczenia (por. wyrok SN z dn. 27.03.2007 r., II CSK 524/07, LEX nr 465998). Powódka, jako podstawę swoich żądań wskazywała zarówno przepisy ustawy prawo ochrony środowiska, jak też przepisy kodeksu cywilnego. Zdaniem Sądu Apelacyjnego do oceny roszczeń zgłoszonych przez powódkę, a opartych na wskazanej przez nią podstawie faktycznej, będą miały zastosowanie w pierwszej kolejności przepisy p.o.ś., w szczególności stanowiące materialnoprawną podstawę roszczeń art. 129 i art. 136 p.o.ś. Zgodnie z art. 129 p.o.ś., jeżeli w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości korzystanie z niej lub z jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem stało się niemożliwe lub istotnie ograniczone, właściciel nieruchomości, użytkownik wieczysty może żądać wykupienia nieruchomości lub jej części. W związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości jej właściciel, użytkownik wieczysty oraz osoba, której przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę, szkoda obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości. Z powyższymi roszczeniami można wystąpić w okresie 2 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Zgodnie zaś z art. 136 ust. 3 p.o.ś. w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkodą, o której mowa w art. 129 ust. 2, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie. Podstawą zatem roszczeń w obu przypadkach jest ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości przez stworzenie obszaru ograniczonego użytkowania. Zgodnie z treścią art. 135 ust. 1 p.o.ś. może to mieć miejsce, jeżeli z postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, z analizy porealizacyjnej, albo z przeglądu ekologicznego wynika, że mimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych, nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska poza terenem zakładu. Obszar ograniczonego użytkowania dla przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub dla zakładów, lub innych obiektów, gdzie jest eksploatowana instalacja, która jest kwalifikowana, jako takie przedsięwzięcie, określa się na zasadach wskazanych w art. 135 ust. 2 p.o.ś., który zawiera delegację do określenia obszaru ograniczonego użytkowania, jak również oznaczenia, jakie przedsięwzięcia mogą znacząco oddziaływać na środowisko. W dacie ustalenia obszaru ograniczonego użytkowania, tj. 24 sierpnia 2007 r. (data wejścia w życie rozporządzenia Wojewody (...) z 7 sierpnia 2007 r.) art. 135 ust. 2 p.o.ś. wskazywał, że obszar ograniczonego użytkowania dla przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko, o którym mowa w art. 51 ust. 1 pkt 1 lub dla zakładów, lub innych obiektów, gdzie jest eksploatowana instalacja, która jest kwalifikowana, jako takie przedsięwzięcie, tworzy wojewoda, w drodze rozporządzenia.

Przepis ten uległ zmianie na podstawie art. 19 pkt 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej, która to zmiana obowiązywała od dnia 1 stycznia 2008 r. i według nowelizacji obszar ograniczonego użytkowania dla przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko, o którym mowa w art. 51 ust. 1 pkt 1 lub dla zakładów, lub innych obiektów, gdzie jest eksploatowana instalacja, która jest kwalifikowana, jako takie przedsięwzięcie, tworzy sejmik województwa w drodze uchwały. Zmieniono zatem jedynie organ uprawniony do utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania – w miejsce wojewody – sejmik województwa oraz wskazano, że następuje to w formie uchwały, a nie jak dotychczas w formie rozporządzenia. W zakresie zaś określenia przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub dla zakładów, lub innych obiektów, gdzie jest eksploatowana instalacja, która jest kwalifikowana, jako takie przedsięwzięcie, w dacie wydania rozporządzenia Wojewody (...) z 7 sierpnia 2007 r., według art. 135 ust. 2 p.o.ś. było to przedsięwzięcie określone w art. 51 ust. 1 pkt 1 i zakres ten nie został zmieniony ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji

terenowej, którą dokonano zmiany organu upoważnionego do określenia obszaru ograniczonego użytkowania i formy aktu ustanawiającego ten obszar. Zgodnie z treścią art. 51 ust. 1 pkt 1 p.o.ś. obowiązującego do dnia 15 listopada 2008 r. sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko wymagają między innymi planowane przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko.

Zgodnie zaś z treścią ust. 8 art. 51 p.o.ś. również obowiązującego do 15 listopada 2008 r. Rada Ministrów, uwzględniając możliwe oddziaływanie na środowisko przedsięwzięć, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2 p.o.ś., określi, w drodze rozporządzenia:

1) rodzaje przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wymagających sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko oraz rodzaje przedsięwzięć, dla których obowiązek sporządzenia raportu może być wymagany, w tym przypadku, gdy zmiany dokonywane w obiektach są kwalifikowane, jako takie przedsięwzięcia, biorąc pod uwagę rodzaj działalności, wielkość produkcji i inne parametry techniczne, a także charakterystykę przedsięwzięcia, wielkość emisji, usytuowanie oraz rodzaj i skalę jego oddziaływania na środowisko;

2) szczegółowe uwarunkowania związane z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu, biorąc pod uwagę charakterystykę przedsięwzięcia, wielkość emisji, usytuowanie oraz rodzaj i skalę jego oddziaływania na środowisko.

Aktem wykonawczym wydanym na podstawie art. 51 ust. 8 p.o.ś. było rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz.U. 2004/ 257/ 2573 z późn. zm.). § 1 rozporządzenia określał:

1) rodzaje przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wymagających sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko;

2) rodzaje przedsięwzięć, dla których obowiązek sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko może być wymagany;

3) przypadki, w jakich zmiany dokonywane w obiektach są kwalifikowane, jako przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko;

4) szczegółowe uwarunkowania związane z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko.

Zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 28 sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko wymagają lotniska o podstawowej długości pasa startowego nie mniejszej niż 2.000 m. Według zaś § 3 ust. 1 pkt 55 sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko mogą wymagać lotniska, niewymienione w § 2 ust. 1 pkt 28 lub lądowiska helikopterów.

Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko art. 144 ust. 9 uchylili w tytule I ustawy p.o.ś. cały dział V i VI, a zatem art. 51, ale równocześnie w art. 173 ust. 1 uznała, że dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane między innymi na podstawie art. 51 ust. 8 ustawy p.o.ś. zachowują moc do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 60 ustawy z dnia 3 października 2008 r., jednak nie dłużej niż przez 24 miesiące od dnia wejścia w życie tej ustawy, tj. do 15 listopada 2010 r. Zgodnie zaś z treścią art. 173 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. do czasu wydania przepisów, o których mowa w art. 60:

1) za przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, określone w art. 59 ust. 1 pkt 1 ustawy, uważa się określone w dotychczasowych przepisach przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, wymagające sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko;

2) za przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, określone w art. 59 ust. 1 pkt 2 niniejszej ustawy, uważa się określone w dotychczasowych przepisach przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, dla których obowiązek sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko może być stwierdzony.

Powyższe oznaczało, że uchylając art. 51 ust. pkt 1 i art. 51 ust. 8 p.o.ś. uznano, że przepisy wykonawcze wydane na podstawie tej ustawy (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko) zachowują moc przez 24 miesiące, to jest do dnia 15 listopada 2010 r., a w ust. 2 art. 173 doprecyzowano, że do czasu wydania przepisów wykonawczych określonych w art. 60 ustawy z dnia 3 października 2008 r. za przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, określone w art. 59 ust. 1 pkt 1 ustawy, uważa się określone w dotychczasowych przepisach (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r.) przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, wymagające sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko.

W konsekwencji zmiana z dnia 3 października 2008 r. miała jedynie charakter redakcyjny i określała, kiedy przepisy wykonawcze mówiące o tym, jakie przedsięwzięcia mogą zawsze znacząco oddziaływać na środowisko tracą moc. Przepisem wykonawczym wydanym na podstawie art. 60 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko jest nowe rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2010/213/1397), które weszło w życie z dniem 15 listopada 2010 r. Rozporządzenie określa:

- 1) rodzaje przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko;
- 2) rodzaje przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko;
- 3) przypadki, w których zmiany dokonywane w obiektach są kwalifikowane, jako przedsięwzięcia, o których mowa w pkt 1 i 2.

Zgodnie zaś z § 2 ust. 1 pkt 30 do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się lotniska o podstawowej długości drogi startowej nie mniejszej niż 2.100 m, a zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 59 do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się lotniska inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 30 lub lądowiska, z wyłączeniem lądowisk centrów urazowych, o których mowa w ustawie z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym przeznaczonych wyłącznie dla śmigłowców ratunkowych.

Reasumując zmiany art. 135 ust. 2 p.o.ś. w zakresie organu, rodzaju aktu prawnego oraz określenia rodzaju przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w żaden sposób nie wpłynęły na skuteczność obowiązywania rozporządzenia Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r., albowiem zmiana organu upoważnionego do wydania aktu wykonawczego nie wpłynęła na moc jego obowiązywania, kwestia formy aktu została rozstrzygnięta w przepisach przejściowych, tj. art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r., a zakres spraw przekazanych do uregulowania aktem wykonawczym przedmiotowo pozostał taki sam, albowiem nie zmieniła go ani nowelizacja dokonana ustawą z dnia 3 października 2008 r., ani też nowe rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Ponadto należy uwzględnić, że w dniu 20 czerwca 2011 r. Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę nr (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) w W., przedmiotowa uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowy Województwa (...) (§ 13). Sąd I instancji przy ponownym rozpoznaniu sprawy powyższy stan prawny weźmie pod uwagę, zgodnie z regułą wyrażoną w art. 316 § 1 k.p.c.

Dostrzec również należy, iż powódka przedstawiła alternatywną podstawę prawną dochodzonych roszczeń, tj. art. 435 k.c. (a także art. 23 i art. 24 k.c.) Sąd Okręgowy uznał, iż (...) nie jest zakładem wprawianym w ruch za pomocą sił przyrody, a w konsekwencji pozwany nie ponosi odpowiedzialności za szkodę na tej podstawie prawnej.

Pogląd ten należy uznać za dyskusyjny, gdyż pomija podstawową funkcję i cel działalności portu lotniczego. Sąd Apelacyjny nie kwestionuje faktu, iż hałas wywołują startujące i lądujące samoloty, które nie są przedmiotem własności ani posiadania pozwanego, należą bowiem do przewoźników lotniczych. Jednakże, co oczywiste, port lotniczy nie funkcjonuje bez korzystających z jego usług przewoźników, a tym samym bez odbywającego się na nim ruchu lotniczego. Skoro zatem ruch lotniczy jest nierozzerwalnie związany z działalnością każdego portu lotniczego, sama czynność przyjmowania samolotów i umożliwiania im startów jest elementem działalności przedsiębiorstwa powodując, że istnieją argumenty przemawiające za traktowaniem go jak zakładu wprawianego w ruch za pomocą sił przyrody, ponoszącego odpowiedzialność za czyny niedozwolone na zasadzie ryzyka. Każdy podmiot prowadzący działalność gospodarczą w formie portu lotniczego musi bowiem zakładać, że istotą tego rodzaju działalności jest przyjmowanie i umożliwianie startów samolotom, które wywołują hałas i zanieczyszczenie powietrza. Przyjmując nawet pogląd, że prowadzony przez pozwanego Przedsiębiorstwo (...) nie jest zakładem wprawianym w ruch za pomocą sił przyrody, Sąd Okręgowy powinien uwzględnić brzmienie art. 324 p.o.ś., z którego wynika, że w razie wyrządzenia szkody przez zakład o zwiększonym ryzyku lub o dużym ryzyku art. 435 § 1 k.c. stosuje się niezależnie od tego, czy zakład ten jest wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody. Ponadto art. 325 p.o.ś. stanowi, że odpowiedzialności za szkody wyrządzone oddziaływaniem na środowisko nie wyłącza okoliczność, że działalność będąca przyczyną powstania szkód jest prowadzona na podstawie decyzji i w jej granicach. Z kolejnego przepisu, tj. z art. 322 p.o.ś. wynika zaś, że do odpowiedzialności za szkody spowodowane oddziaływaniem na środowisko stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej.

Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Najwyższego, zgodnie z którym przepisy art. 435 k.c. w związku z art. 322 p.o.ś. i art. 129 p.o.ś. przewidują rozłączne reżimy odpowiedzialności, i że za taką interpretacją przemawia również dążenie do kompleksowego uregulowania skutków ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania w zakresie szkody (por. postanow. SN z dn. 9.04.2010 r., III CZP 17/10, Lex nr 584036; postanow. SN z dn. 24.02.2010 r., III CZP 128/09, Lex nr 578138; wyrok SN z dn. 6.05.2010 r., II CSK 602/09, Lex nr 585768).

Dlatego też ponownie rozpoznając sprawę Sąd Okręgowy powinien ocenić roszczenie powódki również w zakresie powyższej podstawy faktycznej i prawnej.

Rozpoznając sprawę Sąd I instancji oceni zasadność zgłoszonych wniosków dowodowych, w kontekście istotnych okoliczności determinowanych wyżej wskazanymi przepisami oraz ewentualnie uzupełni postępowanie dowodowe w zakresie pozwalającym na merytoryczne rozpoznanie sprawy.

Z powyższych względów, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. orzekł jak w sentencji.